

Kansliavdelningen

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Tfn: 08-508 25 016

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2006-05-22

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2006-06-13
DNR 106-0305/2006

Till
Socialtjänstnämnden

En sammanhållen diskrimineringslagstiftning, SOU 2006:22

Remiss av slutbetänkande av Diskrimineringskommittén

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen anser att Diskrimineringskommittén i sitt slutbetänkande lämnar en bra redogörelse för lagstiftningen om diskriminering. Förvaltningen tillstyrker förslaget att sammanföra de nu gällande olika lagarna mot diskriminering till en sammanhållen lag mot diskriminering och förslaget att sammanföra de nuvarande fyra ombudsmännen mot diskriminering – Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) – till en myndighet, benämnd Ombudsmannen mot diskriminering.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat Diskrimineringskommitténs slutbetänkande En sammanhållen diskrimineringslagstiftning, SOU 2006:22. Sammanfattning av slutbetänkandet biläggs tjänsteutlåtandet. Slutbetänkandet i sin helhet finns på regeringens hemsida www.regeringen.se Remisstiden går ut den 19 juni 2006.

Diskrimineringskommittén har tidigare lagt fram delbetänkandet Ett utvidgat skydd mot könsdiskriminering (SOU 2004:55). Kommitténs förslag i delbetänkandet behandlades i propositionen Ett utvidgat skydd mot könsdiskriminering (prop. 2004/05:147). Ny lagstiftning trädde i kraft den 1 juli 2005.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med staben för utredning och projekt samt kund- och individorienterade verksamheter.

Remissen i sammanfattning

Diskrimineringskommittén har haft i uppdrag att göra en översyn av den svenska diskrimineringslagstiftningen och framför allt att överväga dels en gemensam lagstiftning mot diskriminering som omfattar alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden, dels en samordning av några av eller samtliga av Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO). I övervägandena skulle kommittén i tillämpliga delar även inkludera Barnombudsmannen.

Förslagen i slutbetänkandet syftar generellt till att stärka individers rättsskydd och att bidra till att människor som kränkts får upprättelse och ekonomisk ersättning för liden skada.

Kommittén konstaterar att diskriminering utgör ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. Ett sätt att motverka diskriminering och därmed verka för grundläggande mänskliga rättigheter är genom lagstiftning. I slutbetänkandet föreslås sådana åtgärder.

Den hittillsvarande situationen med ett flertal lagar mot diskriminering är svår att överblicka. Kommittén föreslår därför att en ny lag om förbud och andra åtgärder mot diskriminering införs. Lagen föreslås gälla i arbetslivet, i fråga om utbildning, arbetsmarknadspolitisk verksamhet, start eller bedrivande av näringsverksamhet, yrkesutövning, medlemskap m.m. i arbetstagar-, arbetsgivar- och yrkesorganisationer, varor, tjänster och bostäder, allmän sammankomst och offentlig tillställning, socialtjänsten m.m., socialförsäkringssystemet, arbetslöshetsförsäkringen, hälso- och sjukvården, statligt studiestöd, värn- och civilplikt samt i fråga om offentlig anställning och uppdrag.

Den föreslagna nya lagen innehåller både bestämmelser om aktiva åtgärder och diskrimineringsförbud. Samtidigt som lagen införs föreslås följande lagar upphävas: jämställdhetslagen, lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder, lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning, lagen om likabehandling av studenter i högskolan, lagen om förbud mot diskriminering och lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Förbud mot annan kränkande behandling än diskriminering i skolan föreslås regleras i ett nytt 14 a kapitel i skollagen.

Diskrimineringsbegreppet i svensk rätt är i huvudsak hämtat från EG-rätten. Diskriminering i den nya lagen mot diskriminering föreslås vara förbjuden enligt diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Av dessa är diskrimineringsgrunderna könsidentitet och ålder nya i svensk diskrimineringslagstiftning.

Ålder definieras inte i lagtexten. Med könsidentitet avses ”en persons identitet, utseende eller beteende avseende på kön, oavsett om identiteten, utseendet eller beteendet skiljer sig från vad som traditionellt ansetts utgöra normen för kvinnor respektive män”. Kön definieras som ”det biologiska kön som registrerats för en person vid födelsen eller det kön som senare fastställs för henne eller honom”. Genom diskrimineringsgrunderna kön och könsidentitet kommer lagen även att omfatta gruppen transpersoner.

Kommittén föreslår att de nuvarande fyra ombudsmännen mot diskriminering – Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) – slås samman till en myndighet, Ombudsmannen mot diskriminering. Barnombudsmannen (BO) föreslås däremot inte slås samman med de övriga ombudsmännen bland annat därför att BO till skillnad från övriga ombudsmän inte har tillsyn över någon diskrimineringslagstiftning och inte har rätt att handlägga ärenden om diskriminering och föra talan i domstol.

Förvaltningens synpunkter

På såväl internationell, som europeisk och nationell nivå har man under senare tid lyft frågan om alla människors lika värde och rätten att i alla avseenden behandlas som en fullvärdig medborgare i samhället. En lång rad internationella konventioner, EG-direktiv och svenska lagar behandlar rätten till lika behandling i olika avseenden och avskaffande av alla former av diskriminering. Diskrimineringskommittén lämnar i sitt slutbetänkande en utförlig redovisning över internationella konventioner, EG-direktiv och gällande svensk lagstiftning mot diskriminering.

Kommitténs huvudsakliga uppdrag har varit att göra en översyn över gällande diskrimineringslagstiftning och överväga en gemensam lagstiftning samt överväga att sammanföra de olika ombudsmännen mot diskriminering till en myndighet. Man konstaterar att ett sätt att motverka diskriminering och därmed verka för mänskliga rättigheter är genom lagstiftning. Förvaltningen delar uppfattningen att det är angeläget att det finns ett regelverk som slår fast alla människors lika värde och förbjuder diskriminering. Förslaget att sammanföra de nu gällande olika lagarna mot diskriminering till en sammanhållen lag mot diskriminering är bra. Den föreslagna nya lagen skapar förutsättningar för ökad tydlighet med så långt möjligt samma bestämmelser för de olika diskrimineringsgrunderna.

Förvaltningen skulle dock gärna ha sett att kommittén förutom översynen av gällande lagstiftning och förslagen att sammanföra lagar till en sammanhållen lag och ombudsmännen till en myndighet, belyst frågan om hur man ska arbeta med attityder mot diskriminering i samhället. Denna fråga är inte minst viktig när det gäller att förebygga brott mot diskrimineringslagstiftningen.

Frågan om hur arbetet mot diskriminering ska bedrivas har visserligen tagits upp i förslaget till ny lag om Ombudsmannen mot diskriminering. Ombudsmännen mot diskriminering har idag i sina uppdrag att verka mot diskriminering inom sina respektive ansvarsområden. I den nya lagen föreslås de få motsvarande uppdrag avseende diskriminering som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. De ska också verka för jämställdhet mellan män och kvinnor samt förebygga och motverka rasism, främlingsfientlighet och homofobi.

Hur detta arbete ska utföras har kommittén emellertid inte fört något resonemang om. Förvaltningen anser att det är av stor vikt att föra en diskussion om varför människor blir diskriminerade och varför så många människor upplever sig kränkta i dagens samhälle samtidigt som det aldrig tidigare funnits ett så tydligt och omfattande regelverk som framhåller människors lika värde, rätten att få samma förutsättningar till utbildning, arbete, hälsovård etc. samt rätten att bli respekterad för den man är. Om samhället ska kunna motsvara formuleringarna i lagarna behöver ett kontinuerligt samtal föras om hur människor bemöter varandra och hur förutsättningar ska kunna skapas för att förebygga diskriminering.

Förvaltningen tillstyrker förslaget att sammanföra de nuvarande fyra ombudsmännen mot diskriminering – Jämställdhetsombudsmannen (JämÖ), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) – till en myndighet, benämnd Ombudsmannen mot diskriminering. Förvaltningen delar också kommitténs uppfattning att Barnombudsmannen (BO) inte bör slås samman med de övriga ombudsmännen. BO har till skillnad från övriga ombudsmän inte tillsyn över någon diskrimineringslagstiftning och har inte rätt att

handlägga ärenden om diskriminering och föra talan i domstol. Diskrimineringsgrunden ålder anges i utredningen inte heller i första hand vara avsedd för barn.

Förslagen i slutbetänkandet syftar generellt till att stärka individers rättsskydd och att bidra till att människor som kränkts får upprättelse och ekonomisk ersättning för liden skada. Kommittén framhåller att behovet av tillsyn ökar när fler samhällsområden och fler diskrimineringsgrunder införs. Det kommer att behövas ökade resurser för information och kunskapsöverföring om den nya lagens räckvidd och innehåll. Kostnaderna för det allmänna förutsätts öka och det kommer att behöva tillskjutas ökade ekonomiska resurser så att arbetet mot diskriminering kan förstärkas och förbättras.

Förvaltningen ställer sig tveksam till kommitténs bedömning att det behövs ökade ekonomiska resurser för arbetet mot diskriminering. Initialt kan det behövas ökade resurser för kostnader för sammanslagning av ombudsmännen. Därefter bör rimligen sammanslagningen medföra effektivitetsvinster som ger tillräckliga förutsättningar för ett förstärkt arbete mot diskriminering.

Sammantaget anser förvaltningen att Diskrimineringskommittén i sitt slutbetänkande lämnar en bra redogörelse för lagstiftningen om diskriminering. Förvaltningen tillstyrker förslagen att sammanföra de nu gällande olika lagarna mot diskriminering till en sammanhållen lag mot diskriminering och förslaget att sammanföra de nuvarande fyra ombudsmännen mot diskriminering – Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) – till en myndighet, Ombudsmannen mot diskriminering.

Bilaga

Sammanfattning av Diskrimineringskommitténs slutbetänkande En sammanhållen diskrimineringslagstiftning, SOU 2006:22.